

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

Oratio Darij: Ex eodem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

OECONOMIA ORATIONIS.

16. Dissuadet à natura populi, qui est ίδιματα χυ-
ρσδύτων ζώων, animal morosum, intractabile,
præceps, inops consilii, torrentis fluvio simile. Plato

etiam definit, animal, Cάκρον, άμύν, άποιδυ-
τογ, animal inuidum, crudele, iugo disciplina exolu-
tum.

ORATIO DARI.

Ex eodem ibidem.

Argumentum.

Tertio loco sententiam dixit Darius, qua regium Imperium probat. Prestare enim alijs graui-
tate, stabilitate, commoditate regenda reipublica.

PRO REGNO.

Μοι τὰ μὲν ἔπει Μεγαβύζῳ, ἐς τὸ πλῆ-
θος ἔχοντα, δοκεῖ ὀρθῶς λέγειν· τὰ δὲ ἐς
ὀλιγαρχίαν, ὅτε ὀρθῶς, πρῶτον γὰρ προ-
κειμένων, καὶ πάντων ἵ λέγει ἀρίστων ὄντων, δὴ
μὴ τε ἀρίστου, καὶ ὀλιγαρχίας, καὶ μοναρχίας, πολ-
λῶν τούτων προίχεν λέγειν. ἀνδρῶν γὰρ ἐνὸς τῷ ἀ-
ρίστῳ οὐδὲν ἀμεινον ἂν φαίνοι. γνώμη γὰρ τοιαύ-
τη χρεώδης· ἔπει δεσποτοὶ ἂν ἀμώμητοί τε
πλήθει, σιγατοὶ ἂν βελεύματα ἐπὶ δυσμε-
νεῶν ἀνδρῶν ἴτω μάστιγα.

Εν δὲ ὀλιγαρχίᾳ, πολλοῖσι ἀρετὴν ἐπα-
σχέσει ἐς τὸ κοινόν, ἔχθρα ἴδια ἰσχυρὰ φιλεῖ
ἐγγίνεσθαι· αὐτῶν γὰρ ἕκαστος βυλόμην
κορυφαῖον ἔσται, γνώμησι τε νικᾷ. ἔχθρα
μεγάλα ἀλλήλοισι ἀπικνεύονται, δεῦρ ἑατίες
ἐγγίνονται, ἐκ δὲ τῶν εἰσέσεων, φόνος ἐκ τῶ φόνου,
ἀπέθῃ ἐς μαμαρχίαν. καὶ τὸ τῶν δέ-
δεικται ἴσον ἐστὶ τῷ ἀριστοῦ. δὴ μὲν τε αὐτῶν ἀρ-
χόντων, ἀδύνατα, μὴ αὐτῶν ἐγκρίτητα ἐγγίνεσθαι
κατόνητοί τῶν αὐτῶν ἐγγενεσθαι ἐς τὰ κοινὰ,
ἐχθρα μὲν ὅτε ἐγγίεται τοῖσι, φιλία δὲ ἰσχυ-
ροῦ. αἱ γὰρ ἐγκρίτητες τὰ κοινὰ, συγκρίβαν-
τες ποῦσι. τῶν δὲ τοιαύτων γίνεται, ἐς δὲ ἀρ-
προσῆς ἐς τὸ δῆμον, ταῦς τοιαύτους παύση,
ἐκ τῶν αὐτῶν, διαμάχεται αὐτῶν ἢ ὑπὸ τῷ δῆ-
μῳ. διαμάχεται δὲ αὐτῶν ἐν ἐφάνη μού-
res.

AT mihi, quæ Megabyzus de statu domi-
natus popularis dixit, recte dicta esse vi-
dentur: At quæ de paucorum dominatu,
non item. Si enim tres proponantur status,
quorum vnusquisque suo in genere sit præ-
stantissimus, dominatus populi, paucorum do-
minatus, & vnus, hunc longè antecellere di-
co: viri enim quopiam optimo nihil vtilius
comperiri queat. Eo siquidem animo prædi-
tus, populo ita præterit, vt in nullam reprehensionem incurrat, & consilia hostis minime enuntientur.

At verò paucorum in dominatu, quum in
commune singuli virtutis suæ specimen ede-
re conantur, tunc graues inimicitia concipiū-
tur, dum enim quisque caput esse, & primum
suam sententiam locum obrinere cupit, in
graues inimicitias incidunt, ex quibus sedi-
tiones oriuntur, ex his autem homicidia: tan-
demque per hæc, ad vnus dominatum deueni-
tur, vnde hunc statum longè esse præstan-
tissimum apparet. Nam contra, si penes popu-
lum sit imperium, fieri nullo modo potest,
quin interueniat improbitas. At quum admi-
nistratiōi reipublicæ interuenit improbitas,
non inimicitia, sed firmæ amicitia gignun-
tur. Quoniam, qui se improbè in Reipublicæ
administratiōe gerunt, alij aliorum im-
probitatem celant. Id autem tantisper fit,
dum aliquis potestatem in populum adeptus,
tales homines comperuerit. Quas ob-
res.

Aristocrati-
a vitia.

ναρχῶν ἕκαστον, καὶ ἐν τῷ τῷ δὲ ἄλλοις καὶ αὐτῶν, ὡς ἢ μοναρχίᾳ κράτιστον. ἐν δὲ ἐπὶ πάντα σολ- λαβόντα εἰπέμ, κότεν ἡμῖν ἐλευθερίᾳ ἐγένε- το, καὶ τῷ δόντῶν; κότερα παρὰ τῷ δὲ ἡμῖν, ἢ ολιγαρχίᾳ, ἢ ματαιάρχου; ἔχω τοίνυν γνώ- μιν, ἢ ἡμῖν ἐλευθερωθέντας διὰ ἓνα ἄνδρα, τὸ τοιοῦτο περιστέλλειν. χωρὶς τῶν τούτων, πα- τῆριος νόμους μὴ λύειν. ἔχοντας εἶ, οὐ γὰρ ε- μείνορι.

res illum suscipit etiam, & pretio habet popu- lus. Dum autem in pretio est, euadit repente dominator omnium. Quo facto, & hic vnus dominatur, statum omnium esse optimum declarat, atque vt vno verbo omnia comple- ctar, vnde & cuius munere libertatem habemus? à populone, an à paucorum, an ab vnus dominatu? Quum igitur vnus vni opera lib- ertatem consequuti sumus, hunc dominatus vnus vni statum nobis amplectendum, tuc- dumque cenfeo, ac præterea minime commit- tendum, vt patrias leges, quæ bonæ sunt, labef- factemus: minime enim hoc expedit.

O E C O N O M I A O R A T I O N I S.

- I. Vnius optimi imperium præstantissimum, Eius βασιλεία, εἰς κοίραν ὄρω, Iuxta Homerum, Iliad. 2. & Aristotelem lib. 8. Ethic. cap. 10. Ἀριστὸν ἢ ἐκείλινα.
- II. Confirmat, referendo Oligarchiam, vt dissen- sionibus obnoxiam, & quibus infinita mala pullu- lant.
- III. Contra magna est monarchia utilitas. Natura commenta est regem, quod & ex alijs a- nimalibus licet cognoscere. Senec. l. 1. de Clementia, Apes sine rege esse non possunt, vt scribit Plinius l. 2. natur. histor. c. 17. Grus vnum auctem, quem se-

quætur, eligunt, Arist. l. 1. de hist. anim. c. 1. ἄριστος ἢ τοσοῦτος καὶ δικαιοτέρα μοναρχία, ὅσῳ ἄριστος ἢ ἓν ἓνος ἀνδρὸς γνώμη προσέχειν τοῖς ἄλλοις, μάλ- λον ἢ πολλῶν καὶ παντοδαπῶν διαταγῶν ἕνεκα τούτων ἀρεσκείη, Tanto iustior, & mitior monarchia, quanto facilius est vnus, quam multis morem gerere (inquit Isocrates ad Nicoclem) Nulla fides regni sociis, omnisque potestas Impatiens consortis erit. Lucan. l. 1.

MARCI ANTONINI ORATIO AD PROCERES, QVA filium Imperatorem renuntiat, & commendat.

Ex Herodiano. Argumentum.

Marcus Antoninus Imperator, quum ex graui morbo decumberet, nec se procul à vita exitu ab- esse intelligeret, amicos conuocauit. Ad eos, quum conuenissent, hac oratione est vsus. hysque, quum lubricas adolescentiæ vias, & in ea ætate periculi plenam esse potentiam ostendisset, filium commen- dauit.

Ἀχθῶσα μὲν ὁμᾶς ἐφ' οἷς ὄρω γέ με δια- κείδημον, θαυμασὸν οὐδέμ' φύσει τε γὰρ τὸ ἀνδρώπινον ἐλευθὸν ἐν ταῖς τῶν ὁμο- φύλων συμφοραῖς, τὰ τε δεινὰ ὑπὸ τῆν εὐψιν πετόντα οἶκρον προχάλειται μεί- ζονα. ἔμοι δὲ καὶ πλέον ὑπάρχειμι παρ'

Dolere vos, atque angī, quum ita me affe- ctum contemplantini, minime miran- dum. Quippe humanum est humanis cas- bus ingemiscere, multoque magis misericor- diam pouocant, quæ oculis vsurpamus; Cæ- terum peculiaris nobiscum nostra ratio est. Nam de meī erga vos animi conscientia, mutuum spero à vobis, quasi meo iure bene- uolen.